

آرمان راهبردی

تأليف :

محمد نهي حجازي نيا

رضا مختار پور

مجتبي خزايي

انتشارات دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)

۱۳۹۶

سرشناسه	: حجازی نیا، محمد تقی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: آرمان راهبردی/تالیف محمد تقی حجازی نیا، رضا مختارپور، مجتبی خزایی.
مشخصات نشر	: نوشهر: دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۴۱-۸۹-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۱-۱۱۳.
موضوع	: ایمان (اسلام)
موضوع	: Faith (Islam)
موضوع	: شجاعت -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Courage -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: اخلاق اسلامی
موضوع	: Islamic ethic
موضوع	: اسلام و علم
موضوع	: Islam and science
موضوع	: ایران -- نیروهای مسلح -- کارمندان و کارکنان -- اخلاق حرفه ای
موضوع	: -- Armed forces -- Officials and employees -- Professional ethicsIran
شناسه افزوده	: مختارپور، رضا، ۱۳۷۳ -
شناسه افزوده	: خزایی، مجتبی، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)
شناسه افزوده	: Imam Khomeini Naval University of Noshahr
رده بندی کنگره	: BP ۲۲۵/ح ۴۲۳ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۴۶۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۸۵۴۹۸
نام کتاب	: آرمان راهبردی
تألیف	: محمد تقی حجازی نیا، رضا مختار پور، مجتبی خزایی.
ناشر	: دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)
نویت چاپ	: چاپ اول
تاریخ انتشار	: ۱۳۹۶
تیراژ	: ۵۰۰
قیمت	: ۱۰۰۰۰۰ ریال
حروفچینی، چاپ و صحافی	: انتشارات دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)
	حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: ایمان

۲.....	تعریف ایمان
۲.....	مراتب ایمان
۴.....	درجات ایمان
۶.....	مراتب و درجات ایمان از دیدگاه احادیث
۸.....	مراتب ایمان از نظر علامه طباطبائی
۱۰.....	ارکان و آثار ایمان
۱۳.....	رابطه ایمان و شک
۱۵.....	علائم ایمان
۱۷.....	ایمان و عقل
۱۸.....	مغلوب شدن ایمان و عقل بر اثر بی توجهی و دل سپردن به شهوات
۲۰.....	ایمان و معرفت
۲۲.....	نظریه برابری ایمان و معرفت
۲۳.....	ایمان و علم
۲۴.....	نقش ایمان در جنگ
۲۶.....	نقش ایمان و جهاد و شهادت در انقلاب اسلامی
۲۸.....	بررسی ایمان در نگاه فرماندهی کل قوا
۳۲.....	ایمان و یقین
۳۳.....	ایمان و انضباط
۳۵.....	ایمان و بصیرت
۳۶.....	آفت ایمان

فصل دوم: شجاعت

۴۰.....	تعریف شجاعت
---------	-------------

۴۲	عوامل پیدایش شجاعت
۴۳	شجاع (دلیر) کیست
۴۴	لزوم وجود شجاعت
۴۵	فضیلت شجاعت
۴۶	مراتب شجاعت
۴۷	شجاعت در قرآن
۴۹	شجاعت در نگاه ائمه اطهار (علیهم السلام)
۵۰	تهور و جبر چیست
۵۱	درمان تهور
۵۱	درمان جبر
۵۲	رزایل اخلاقی تهور و جبر
۵۳	اقسام شجاعت در دیدگاه مهدی مطهری
۵۹	شجاعت و اعتماد به نفس
۶۰	آثار شجاعت در زندگی انسان
۷۱	شجاع ترین مردم
۷۲	شجاعت و جهاد امیرالمومنین علی (ع)
فصل سوم: علم	
۸۰	وجوب علم آموزی
۸۲	ارزش و آثار علم آموزی
۸۳	بهشت پاداش جویندگان علم
۸۴	اقسام علم
۸۹	آفت علم چیست
۹۱	چرا به جهاد علمی نیاز داریم
۹۲	بررسی جهاد علمی و دانشگاهی از دیدگاه فرماندهی کل قوا
۹۴	شجاعت علمی در حدیث رهبری
۹۷	منابع و ماخذ

پیشگفتار

مفهوم ایمان در فرهنگ اسلام، مفهومی اساسی و با اهمیت است. با وجود این اهمیت محوری، نه قرآن کریم و نه هیچ کتاب آسمانی دیگر، به تعریف صریح این مفهوم نپرداخته اند. چرا که از یک سو روش کتابهای آسمانی این نیست که یک مفهوم را به صورت لفظی تعریف کنند بلکه در عمل و با بیان ویژگی ها و آثار این حقیقت در مواضع و حالات مختلف، مخاطب را به فهمی متکامل از ایمان سوق می دهند. از سوی دیگر مفهوم ایمان نیز از امور عینی مادی نیست که بتوان مصداق آن را پیش چشم مخاطب آورد بلکه از مفاهیم انتزاعی و معنوی است که تعریف مصداقی آنها امکان پذیر نیست و بهترین راه برای تعریف این نوع مفاهیم انگاره سازی است.

اگر گفته شود دین اسلام، دین دانش و ایمان است، این برای زندگی سعادتمندانه دنیوی و اخروی است، سخنی به گزاف گفته نشده است. اهمیت ایمان و دانش در اسلام بقدری است که اولین کلمه ای که خداوند متعال بر پیامبر اکرم (ص) نازل فرمود، اِقْرَأْ (بخوان) بوده است.

بی گمان ارزش انسان در آموزه های قرآنی به دانش است؛ از این ره است که تسخیر فرشتگان و هستی، زمانی برای انسان شدنی شد که خداوند به انسان اسمای خیر را، تعلیم داد و انسان به دانش اسمایی آگاه شد. (بقره آیه ۳۱ تا ۳۴) این آگاهی هر چند به شکل آگاهی حضوری و شهودی است که از آن به دانش وجودی نیز تعبیر می شود؛ زیرا در جان و وجود انسان جای می گیرد و بخشی بلکه همه وجود وی را شکل می بخشد.

شجاعت فضیلتی مهم است، به گونه ای که قرآن شریف آن را اساس حکومت الهی دانسته و آن را مورد محبت و عنایت خاص قرار داده است:

«... ان الله اصطفاه عليكم و زاده بسطه فى العلم و الجسم ...» به درستی که خدا او را بر شما برگزید و در دانش و توانایی او را فزونی بخشید.

رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود:

به ما اهل بیت هفت چیز عطا شده که به هیچ کس قبل و بعد از ما عطا نشده و نخواهد شد (آنها عبارتند از): نورانیت، فصاحت، جود، شجاعت، علم، عمل و محبت به زنان.

پس مشخص می شود که سه عامل ایمان، دانش، شجاعت در اسلام از جایگاه والایی برخوردار است.

گرچه تاکنون در زمینه موارد مطرح شده فوق کتاب های زیادی نوشته شده است ولی به طور خاص به بررسی جایگاه به عنصر اصلی ایمان، دانش، شجاعت نگاشته نشده و نیاز به تدوین چنین کتابی کاملاً محسوس است.

هدف از این کتاب، آشنا کردن دانش پژوهان به جایگاه والای ایمان، دانش، شجاعت و آرمان های اصلی نیروهای مسلح می باشد.

کتاب حاضر در ۳ بخش تنظیم شده است:

بخش اول با عنوان ((ایمان)) که در برگیرنده کلیات و نحوه اجراء این عنصر اصلی و وجودی هر انسان مسلمان بوده و رویکرد های نظام جمهوری اسلامی ایران در نیرو های مسلح می باشد.

بخش دوم در رابطه با ((شجاعت)) می باشد که ضمن ساختن اهمیت شجاعت به پرورش بنیه های شهامت و شجاعت توجه گردیده است.

بخش سوم در برگیرنده ((دانش)) و ارزش و آثار علم آموزی توجه شده است.

هر چند در تدوین این کتاب، کوشش بسیار شده تا با دقت همراه باشد، مع الوصف نمی توان ادعا نمود که عاری از عیب و نقص می باشد.

امیدواریم همکاران محترم و دانشجویان که این کتاب را مورد استفاده قرار می دهند، مؤلف را نسبت به نکاتی که موجب بهبود محتویات کتاب می شود، آگاه سازند.

در پایان خداوند متعال را شاکر بوده و از تمامی کسانی که در تدوین این مجموعه مؤلف را راهنمایی و کمک نموده اند به ویژه انتشارات دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)، کمال تقدیر و تشکر را ارم.

مؤلفان:

محمد تقی حجازی

رضا مختار پور

مجتبی خزایی

مقدمه

ایمان عبارت است از باور داشتن و اعتقاد به مفهومی والا و اصولی عالی. در حدیث نبوی آمده است: ایمان عقدیه به دل و گفتار به زبان و عمل به ارکان است اعتقاد قلبی و ایمان به خدا و عمل صالح و ویژگی های دیگری را نیز دارند که تا ایمان هست آثار آن در روح و روان مؤمن، و تجلیاتش در خارج موجود است، شدت و ضعف این آثار به شدت و ضعف مراتب ایمان بستگی دارد. در این آثار گاهی تعبیر به ارکان ایمان نیز شده است. در اصول کافی به نقل از امام باقر علیه السلام آمده است: «از امیر المؤمنین علیه السلام پرسیدند: ایمان چیست؟

فرمود: خداوند ایمان را به چهار رکن استوار ساخته است که عبارتند از: صبر، و یقین، عدل و جهاد

نکته اول: «ایمان»، تنها یک کلمه نیست بلکه یک «باور قلبی» است. باوری که به زندگی انسان «جهت» می دهد و در «چگونه زیستن» نقش مهم دارد و محور ارزش گذاری برای اندیشه ها و عملکردهای مردم است.

خداوند متعال نیز در قرآن کریم هرگاه ایمان را مطرح می سازد، «دال آن عمل» را نیز بیان می دارد تا نمود عینی ایمان را در عمل گوشزد کند. بنابراین ایمان زبانی و اعتقاد صرف، ایمان نیست مگر آن که به لوازم آن چیزی که بدان معتقد شده ایم، ملتزم عمل و آثار آن را بپذیریم.

در نتیجه؛ درک فواید ایمان، زمانی معنا پیدا که انسان علاوه بر آنچه به زبان می آورد و باور قلبی دارد، به آنچه خداوند دستور داده نیز عمل نماید نه اینکه تنها به ایمان زبانی و یا باور قلبی اکتفا نموده و از طرفی نیز در انتظار چشیدن فواید ایمان باشد.

علم به انسان شناخت و توانایی بخشیده است. علم مانند نور روشنی بخش است. به کمک علم، از زمین و از جغرافیای جهان آگاه شده ایم و به دنیای بی نهایت کوچک ها راه یافته ایم. روابط میان برخی پدیده ها را کشف کرده ایم و به علت پیدایش بعضی از پدیده ها آگاه شده ایم.

شناخت علم در زندگی ما مؤثر بوده است، به طوری که توانسته ایم ابزار و وسایل و روش های جدیدی را برای زندگی بیاییم و به کمک آن ها کارهایمان را آسان تر و سریع تر انجام دهیم. فناوری، دانش علمی پاسخ گویی به مسائل زندگی است و امروزه کاملاً بر علم تکیه دارد.

از راه علم و دستاورد آن انسان به حمل و نقل سریع، ارتباطات گسترده، انرژی های نو، ساخت و سازهای راحت و محکم و تفریحات فراوان دست یافته است.

با پیشرفت روز افزون علم و همگانی شدن روش تحقیق می توان امیدوار بود که روزی بسیاری از ناشناخته های دیگر برای انسان شناخته شود و توانایی انسان برای کنترل بیماری ها و عوامل نامساعد طبیعی افزایش یابد.

شجاعت فضیلتی مهم است، به گونه ای که قرآن شریف آن را اساس حکومت الهی دانسته و آن را مورد محبت و عنایت خاص قرار داده است. شجاعت جرات و شهامت یک کیفیت روحی است که ترس را از خطر یا بحران تشخیص می دهد اما شخص را قادر می سازد که با این خطر و بحران با آرامش و خونسردی و استحکام مواجه گردد. جرات یک کیفیت فکری و روانی است که شخص را بر خود مسلط می سازد و به او توانائی و نیرو می بخشد تا مسئولیت را قبول کرده و در وضعیتها و شرائط تهدید آمیز بطور صحیح عمل نماید. این خصیصه برای رهبری اهمیت حیاتی دارد. شهامت اخلاقی یعنی شناختن و تشخیص دادن حقیقت و ایستادگی برای آنچه که حق من است علیرغم عدم رضایت عمومی، رهبری که دارای شهامت

اخلاقی است اشتباهات و خطاهای خود را اعتراف می کند اما وقتی مطمئن است که تصمیمات و نظریات او درست و صائب می باشد آنها را ابراز می دارد.

در این راستا، در فراهم سازی کتاب حاضر، با توجه به مبتلا به بودن جامعه نیروهای مسلح مقرر گردید کتاب حاضر با موضوع ارمان راهبردی سه عنصر اصلی در هدایت کارکنان شامل ایمان، دانش، شجاعت تبیین و تهیه و تولید گردد.

در پایان از درگاه خداوند متعال برای تمامی همکاران ارجمند آرزوی توفیق را خواستاریم.